

Մարդկութիւնը երջանիկ չէ, որովհետեւ հոգեկանն են իր տառապանքները, որովհետեւ Փրկչին հետ չեն խօսիր. փորձին հրապոյրներէն և զրգիւններէն կը տարուին:

Սիոնի նախորդ թիւին մէջ խոստացեր էինք Լեւոն Քառորդ առարկայ ընել մեր Աւետարանի դասերուն:

Յիսուսի փորձութիւններուն այս հակիրճ վերլուծումը, իբրեւ նախապատրաստութիւն, վստահ եմ որ օգտակար պիտի ըլլայ մեր ընթերցողներուն հասկնալու համար Լեւոն Քառորդը:

Բ. Ե.

ԱԿԵՏԱՐԱՆԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր Յնիք. 10 Եջ. Որդոց Որոշման Տօնին տարի տուած Քառորդը, սակիտուած իր սարկոսազ աշակերտներու կողմէն:

Այսօր առաքելական խումբէն զոյգ մը եղբայրներու տօնական հանդէսը կը կատարէ եկեղեցին, Յակոբի և Յովհաննու, որոնց առաջինը իր ընկերներէն նախկին նահատակն եղաւ, և երկրորդը իբրեւ աւետարանիչ՝ Տիրոջ պատգամները կը խօսի միշտ Աստուծոյ բնմէն, երկուքն ալ ինչպէս զիտէք արդէն, պարզ ձկնորսներ էին և Տէրը արժանի համարեց կանչել զիրենք իր խի գործին: Անոնք սիրով հետեւեցան իրենց Վարդապետին և կատարեցին իրենց ցարդտականութիւնը, մինչև որ հնչեց վերջին ժամը: Իբրեւ մարդեր՝ չէին կրնար ունենալ բարձրագոյն կատարելութիւն մը, և աստուածային առաջնորդութեան հրաւիրուելու ատեն, չունէին այն մեծ պատրաստութիւնը զոր հոգիները միայն կ'զգան: Անոնք մարմնական մտածումով մը յարած էին Յիսուսի, և Անոր երկու կողմերէն կը քաշէին երբ վերջին անգամ երուսաղէմ կուգային: Կամ իրենք ուղղակի՝ կամ իրենց մօրը միջոցաւ, ինչպէս աւետարանիչները կը զրեն, խնդրանք մը ներկայացուցին Տիրոջ՝ փափաք յայտնելով որ անոր թաղաւորութեան մէջ ա-

ռաջին տեղը տրուի իրենց՝ աջէն ու ձախէն բազմելու համար: Ինչ մը փառասիրական այս առաջարկը հաճելի չեղաւ Յիսուսի. բայց ան բնաւ. զուրկ կրնամք ընել ինչ որ ես պիտի ընեմ, խմել այն բաժակը՝ զոր ես պիտի խմեմ, այսինքն՝ մեռնիլ:

— Այո՛, ըսին, կարող ենք: Այս յայտարարութիւնը կը մեկնէ երկու եղբայրներուն ամբողջ արժանիքը, բարձրութիւնը՝ ուր կրնայ մարդ թեակոխել, երբ պատրաստ է ինքզինքը զոհելու. — Այո՛, ըսին անոնք, կարող ենք համբերելու այն տանջանքներուն զոր անխրաւները պիտի ուզեն տալ մեզի: Կարող ենք մոռնալ ամէն ինչ, մի միայն ուրիշներուն ծառայելու համար, թէ խի անոնք թքնեն մեր ճակատին. — Այո՛, կարող ենք:

Այս խոստովանութիւնը, ինչպէս ըսի, անոնց ազնուագոյն զգացումներու խորներէն դուրս կուգար: Բայց զեռ բան մը կը պակասէր: Մարդիկ ընդհանրապէս մեծ ցանկութիւններ կը սնուցանեն իրենց ներսի-զին, սակայն այդ փափաքները մարդունը ըլլալով՝ մարդկային չեն բոլորովին: Եթէ մէկը խորհի որ աշխատանքէ վերջը պէտք ունի հանգիստի, մտածումը մարդունն է, բայց մարդկային չէ. վստահի՞ ռո՛ւ անասունն է որ խարազանի կամ խթանի տաժանքին տակ տանջուելէ վերջ, պիտի չուզէր հանգչիլ: Ո՞վ պիտի չուզէր մեր մէջէն վայելել աշխարհը՝ ունենալով միշտ առատ տեղան մը իր գուակներուն և իր սիրելիներուն համար: Բայց ո՞ր անասուն պիտի չուզէր ունենալ իր որսը անտառին մէջ, կամ կերը մաւրքին մէջ: Ինչ որ մարդուն կը ներուի՝ նոյնը մարդկային չէ՝ ապահովարար: Այս տեսութեամբ ուրեմն՝ երկու եղբայրներուն յայտարարութիւնը տակաւին կրնանար ըլլալ մարդունը, բայց ո՛չ այն մարդկայինը՝ զոր Յիսուս սորվեցուց և պահանջեց իրեններէն: Վստահի թէ և անոնք յանձն կ'առնէին խմել այն բաժակը զոր ինքը պիտի խմէր և մկրտուիլ այն մկրտութիւնը, որով ինք պիտի մկրտուէր. . . բայց զեռ ժամանակը չէր եկած որ բուն մարդկայինը խմոնային իր գերազոյն նշանակութեամբ:

Երբ միւս տուր տաքեալները սրբանկաճ էին՝ թէ ասոնք երկուքը ազգականութեան չորհրդէ քիչ մը երես դաժ՝

լաւագոյն զիրք մը կ'ուզեն գրաւել, Յիսուս րատ. «Զաւակներս, ստուգիւ անտեղի է ասոնց մտածումը, բայց դուք ալ ունիք նոյն սխալ ըմբռնումը. ձեզի համար չկայ իշխանութիւն, մեծութիւն, բռնաւորութիւն, ինչպէս կ'ուզեն ունենալ աշխարհի իշխանները. ձեզի համար կայ միայն ծառայութիւն, սպասաւորութիւն: Եթէ ուրիշ ժողովուրդներ իրենց վրայ մեծամեծներ ունին, որոնք կը տիրապետեն, կը հարստահարեն իրենց շահուն համար, ձեր մէջ անանկ չէ, և պէտք չէ որ ըլլայ. ո՛վ որ ձեր մէջէն մեծ ըլլալ կ'ուզէ՝ ծառայ պիտի ըլլայ. ո՛վ որ ձեր մէջէն առաջինն ըլլալ կ'ուզէ՝ պաշտօնեայ պիտի ըլլայ ուրիշներուն: Ասով առաքելական խումբը նոր դաս մը առաւ. այդ բարոյական վսեմ առաքինութեան առջև՝ ամէն փառասիրութիւն պիտի կործանէր կորանքով. ո՛չ ամբողջ իշխանութեան և ո՛չ կամք տիրապետելու, այլ ամենուն սպասաւորելու չքնադ յանձնառութեամբն էր որ պիտի կրնային հաւատարիմ ըլլալ Իրեն ու Աւետարանին:

Ինչ կայ ասկէ աւելի խորունկ և աւելի աստուածային ներշնչում մը, զոր մարդկութիւնը կրցած ըլլայ սորվեցնել իր դաւակներուն, որոնք փառքն ու աշխարհիկ վայելչութիւնը մեծութիւն և իմաստութիւն կը համարին՝ անմիտ յաւակնութեամբ:

Պէտք չունիք դուք պատմութեան զիտութիւնը ունենալու՝ հասկնալու համար թէ ինչպէս շրջուեցաւ հին մարդուն կատարած դերը, երբ Աւետարանի ձայնը լսուեցաւ. «Ո՛վ որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, ծառայ և սպասաւոր պիտի ըլլայ:» Եւ առաքելական խումբին ամբողջ գոտալուրակութիւնը զլուխ ելաւ այդ վայրկեանին. քրիստոնէական դպրոցին նոր ու սքանչելի վայրկեանն էր ան:

— Այսուհետեւ ծառաներ պիտի ըլլաք դուք, ուրիշները գերծ պահելու համար չարիքէ ու նախապաշարժմանէ: Գերի պիտի ըլլաք, ազատագրելու համար փրկութեան մեծագոյն զաղափարը. լուծի տակ պիտի հեծէք, որպէսզի ուրիշներու հոգեւոր անդաստաններն ակօսուին ու պտղաբերեն. և ամէն զոհողութիւններէ վերջ՝ ձեր ըսելիքը պիտի ըլլայ. Յանուն

պարտականութեան ինչ ըրինք որ. իրրեան պիտան ծառաներ ինչ որ մեր պարտքն էր, զայն կատարեցինք:

Գիւրի՞ն էր սակայն՝ մեծ ըլլալու այդ ընդոծին փառասիրութիւնը թողուլ մեկ վայրկեանի մէջ և նուիրուիլ Աստուծոյ: Հարկ չկայ վարանելու. այդ նուիրումը մէկ վայրկեանի մէջ կ'ըլլայ արդէն. օրերու կամ տարիներու գործը չէ՝ այդ: Ո՛վ որ Աստուծոյ խօսքը կը լսէ մի անգամ, կը տարուի անոր ուժէն. կը բռնուի իր մաղերէն. իսկ հազար անգամ կրկնուելով նոյնը՝ կրնայ մնալ տրեւար ու անզօր՝ եթէ լսելու ականջը պակսի մարդուն մէջ: Երկու եղբայրներուն, և իրենց ընկերներուն անպարտելի հաւատքն ու համոզումը եթէ չնորհք մըն էր՝ որ իրենց տրուեցաւ. վասնզի շնորհները չեն ուրացուիր, բայց շնորհքն ալ իր բնակիչիք տեղը կը փնտռէ: Մարդուն մէջ կամքը ատո՞վ է որ կարողութեան կը փոխուի, ամէն մարդուն խորքը թաքուն կայծեր ու մեծութիւններ կան թաղուած, և եթէ աւսիթ չունենայ զանոնք վեր հանելու՝ կը մարին անոնք կամ կը մոխրանան: Զայն մը պէտք է խօսի իրեն. «Կրնամ, կրնամ»։ Եւ սահմեկած մարդը՝ այդ պահուն՝ ինքզինքը զօրաւոր պիտի դգայ պատասխանելու, «Կրնամ, ինչո՞ւ չէ»։ Եւ այն ատեն է որ պիտի լծուի մարդը իր գործին, իր նմաններու սիրոյն, գերագոյն բարին, իմաստութեան զաղափարին, որոնք վեհ ազդակներն են մարդկային ճակատագրին:

Դուք ալ կրնաք այս պահուն նոյնօրինակ փորձի մը ենթարկուիլ ձեզէն. երբ այն ձայնը՝ որ անձանթ չէ ձեզի՝ հարցնէ. «Կրնամ ընել ինչ որ կը պահանջուի: — Եթէ զգաս որ զօրաւոր ես, ու քու մէջդ բան մը կայ, որ կրնայ փաշտաւելի, կամ նոր ոյժ մը որ կրնայ վեր բարձրացնել զքեզ, եթէ անձնասէր ես, անձնուէր պիտի ըլլաս, եթէ փառասէր ես, համեստ պիտի ըլլաս, և եթէ առաջին ըլլալ կ'ուզես, սպասաւոր պիտի ըլլաս:

Մարդեր կան որոնք գրեթէ անհոգ ու անտարբեր կ'անցընեն իրենց կեանքը, կը կարծեն թէ մեծ բան մը չունին զլուխ հանելիք. բայց ընկերային պայմանները չեն ներեր որ ապրին անոնք առանց գործելու, աշխատելու և կամ առանց ուրիշի մը ունէ կերպով օգտակար ըլլալու:

Պարզ խօսինք. մէկը կ'ուզէ բնատանիքի հայր ըլլալ. կուգայ հանդիսաւոր վայրկեանը ուր իրեն կը հարցուն. կրնա՞ս այս անմեղ աղջկան ճակատագրին տէր ըլլալ, կրնա՞ս պատուաւոր բոյն մը կազմել քեզի. կրնա՞ս ճակատիկ քրտինքովը դատկաներու գնուիլը քու անձդ հողիով ու մարմնով: Եթէ անկեղծօրէն պատասխանեց. կրնամ. երջանիկ է այնպիսին, և չի վրիպիր իր նպատակէն: Բայց ամէն մարդ այդ արիւթիւնը չունի: Շատեր յանդգնաբար կը լծուին այս կամ այն գործին, առանց դիւցազնութեան մը պէտքն զգալու: Անոնք ո՛չ թէ ուրիշներու ծառայել, այլ ուրիշները իրենց կ'ուզեն ծառայեցնել: Անոնք չեն կրնար հասկնալ այսօրուան սուրբերուն կեանքն ու առաքելութիւնը:

Գաղով այն վարձատրութեան՝ զոր ծառայութեան մը փոխարէն կը պահանջեն մարդիկ՝ աւետարանական արդարութիւնը զայն չի զլանար երբեք: Եթէ գթութեան գաւաթ մը պաղ ջուրն անգամ չի թողուր անվարձ, ո՛րչափ աւելի պիտի արժեցնէ ուրեմն արիւնի տաք տաք հեղուքը՝ անձին և ուրիշներու փրկութեան համար: Բայց ատով իսկ երկինքի արքայութեան մէջ առաջին տեղը չի տրուիր մարդուն:

Արդ՝ երբ երկու եղբայրները հարցուցին, Պիտի նստեցնե՞ս զմեզ քովիկդ, ա՛ջէն ու ձախէն, երբ թաղաւորութիւնդ գայ. Յիսուս պատասխանեց իրենց՝ թէ սակարկութիւն չէր վերցնէր աստուածային հատուցումը: Ու փառքի մը տիրանալու որոշ ակնկալութեամբը իրեն մօտեցողներուն պիտի ըսէ Ինքը. Մէկդի՛, դուք Աւետարանին անպայման ծառայելու կամքը չունիք, վարձատրուելու յոյսով միայն կ'ուզէք յանձնառու ըլլալ մեծ զոհողութիւններու: Սակայն Աստուծոյ կամքէն կախում ունի ամէն տնօրինութիւն՝ հանդերձեալին մէջ...

Ճիգն ունենանք ուրեմն, եղբայրներ և քոյրեր, կարող ըլլալու կատարել այն ամէն սուրբ ու նուիրական բաները որ կը պահանջուին մեզմէ. աւետարանական պատգամները հոգեկան ճշմարտութիւններն մեզի համար: Գիտնա՛նք թէ՛ երբ շատ անգամներ կը թուլնայ մարդկային կամքը, Աստուածայինը վեր կը բռնէ զայն:

Երբ կը ծառայենք բարիին՝ իշխած կ'ըլլանք չարին: Տէրն ալ ըսաւ իրեններուն. «Զէ՛ք գիտեր թէ ևս ալ մարդու որդին եմ, բայց եկած եմ ոչ թէ ուրիշները ծառայեցնելու ինձի, այլ ուրիշներու ծառայելու: Եթէ կարող ըլլանք գործելու և նուիրուելու, Աւետարանէն կը բղխի մեր վարձքը: Այս համոզումով կրնանք ճշգիւ մեր կեանքին դերը, ըլլայ եկեղեցիին, ըլլայ բնտանիքին և ընկերութեան մէջ. այն ատեն միայն այսօրուան սուրբերն ալ պիտի փայտին մեր երեսին, որպէս թէ ըսել ուզէին մեզի. Մենք ալ միամիտ չա՛հախճողիւրներ էինք երբեմն, մենք ալ մեր սխալ ըմբռնումներուն հետեւանքով ցուցուցինք մեր Տէրը. բայց երբ հրամայեց մեզի որ ծառայենք մարդկութեան, ա՛լ ձայն չհանեցինք, մեր բոլոր էութեամբը հպատակելով իրեն:

Ահա՛ իր մարմնէն անջատուած այն գլուխը՝ որ մեզի կը խօսի թէ ի՛նչ կ'արժէ նուիրուած կեանք մը, ու իր եղբայրն ալ, որ թաղուեցաւ կամ ինքզինքը թաղել տուաւ գերեզմանական լուծեան մէջ, նոյնը կը կրկնէ մեր ականջին... Այսպէս բոլոր առաքելական խումբը ձայնակցելով անոնց՝ իրենց պատգամաւորութիւնը կը բերեն մեզի սա բառերով. Տկարներ էինք ու զօրացանք, տխմարներ էինք ու իմաստնացանք. Աւետարանին լոյսովը միայն լուռ ու մունջ ծառայեցինք Անո՛ր՝ որ ազքատ մըն էր և աշխարհն հարստացուց, գերի մըն էր ու մարդերն արձակեց իրենց կապանքներէն, ստրուկ մըն էր ու զմեզ ազնուականներ ըրաւ, որպէսզի ապակառնութեան ծառայութենէն ազատուած՝ ծառայենք Աստուծոյ: Այս հաւատքը որ մերն ալ է՝ կը դնէ զմեզ այն վիճակին մէջ՝ ուր կարող պիտի ըլլանք սպասաւորելու Աւետարանին ճշմարտութեանը, ի փոռս Աստուծոյ Որդւոյն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս, ամէն:

